

Taken, tackles en Snobots

Als u blij bent dat het WK voetbal er bijna op zit, dan moet ik u teleurstellen: er is een verlenging. Van 21 tot 24 juli spelen landen opnieuw om de wereldtitel, ook weer in Brazilië. Ditmaal met veel landen die u de afgelopen maand in de grote voetbalstadions miste, zoals China, Canada en Oostenrijk. Dat geeft een verfrissend elan en ze mogen dan een stuk minder goed zijn, het spel is aantrekkelijk en het geloof in eigen kunnen groot. Dit zijn namelijk robotteams die meespelen in de Robocup. De Snobots, FUB-KIT en de UChile Robotics sleutelen in ijlt tempo aan visueel inschattingsvermogen, oogvoet-coördinatie en interactie met als ultiem doel om in 2050 de menselijke wereldkampioen te verslaan.

Laat de vrolijke voorkant van de Robocup u niet misleiden. Hier staat vele malen meer op het spel dan op het eigenlijke WK voetbal. Het gaat om dominantie van de lucratieve robotmarkt – Europa als winkelcentrum voor de aanschaf van robots die stofzuigen, sla-plukken, opereren en autorijden is al een heus beleidsdoel waarvoor onlangs 700 miljoen euro is uitgetrokken. Maar zorgelijker is dat er telkens wanneer robots een vaardigheid leren waarin we onszelf kort ervoor nog superieur waanden, banen op de tocht staan. Hiermee moeten we iets. Arjen Robben mag dan onvervangbaar lijken, naarmate robots beter zien, praten, bewegen en leren, zijn wij – gewone mensen – steeds meer vervangbaar. Gelukkig is de overheid waakzaam en neemt ze het voortouw.

Minister Kamp van Economische Zaken sprak laatst over technische vooruitgang en de gevolgen van robots op de arbeidsmarkt (nieuwsbericht EZ, 5 juni). Hij zei veel van wat een goedwillende politicus zoal kán zeggen bij een trend waarvan kansen en bedreigingen onzeker zijn: de trend opmerken, de gevolgen overzien, het grote plaatje tonen en ons geruststellen: “Technologische ontwikkeling heeft onmiskenbaar grote invloed op banen. (...) Dat veroorzaakt onzekerheid en roept weerstand op, maar (...) met het verdwijnen van oude banen, zullen weer nieuwe ontstaan”. Specifieke over robots zegt hij dat “robotisering geen bedreiging is maar een kans”. En daarbij acht hij “transitieproblemen” overkomelijker naarmate meer werknemers “een leven lang leren”.

Een treffend voorbeeld van een harde werker die levenslang leert is Dirk Kuyt. Dirk, uit Katwijk, maakte furor als voetballer van FC Utrecht, Feyenoord, Liverpool en het Nederlands elftal. Met 33 jaar is hij inmiddels een oudgediende

GELIJN WERNER
Eindredacteur ESB
g.werner@sdu.nl

onder de voetballers. Omdat er sleet zit op zijn vaardigheden voorin, schoolde hij zich voor de WK in Brazilië om tot linksachter, een positie waarin volop werk was bij het Nederlands elftal. Door velen afgeschreven, kon hij zo toch weer lekker aan de bak en dat tot ieders tevredenheid.

Dirk zijn succes komt ook een beetje door de bondscoach. Het was tenslotte Van Gaal die hem de omscholingsmogelijkheden gaf die zijn club niet bood. Op basis van een ‘profielchets’ voor elke positie overzag Van Gaal welke taken er zoal moesten worden uitgevoerd, welke benodigde vaardigheden er ontbraken en wie die het beste zouden kunnen optrainen. Zo zag hij dat er wel wat sturm und drang bij kon

linksachter, door iemand die altijd zijn mannetje staat. Dirk dus. Diezelfde Van Gaal snapt ook de essentie van vooruitkijken. Toen Kuyt tijdens een interview in Brazilië gevraagd werd of de coach het wedstrijdverloop weer eens goed had voorspeld, was zijn antwoord dat Van Gaal vooral het team goed had voorbereid op wat er zoal zou kunnen gaan gebeuren. Hoe de wedstrijd ook verliep, niemand raakte in paniek. Wat de minister kan opsteken van deze prototypes van de lerende economie? Ten eerste, dat een onzeker verloop geen eenduidig optimistische voorspelling vergt maar een gedegen voorbereiding. Ten tweede, dat mensen van zichzelf over aanpassingsvermogen beschikken, maar voor het vinden, bevorderen en benutten van een goede matching-mogelijkheid toch ook aangewezen zijn op hogere machten. Ten derde, dat een ‘profielchets’ ofwel een ‘takenperspectief’ (waarover Kok en Ter Weel in deze *ESB* meer vertellen) een nuttig instrument is dat benodigde informatie over de vraag naar vaardigheden toont, waarmee die hogere macht effectief kan coördineren.

Meer to the point van de robots: we kunnen lang leren wat we willen, maar als we massaal vaardigheden opdoen die binnen de kortste keren vervangbaar blijken door chips en metalen, terwijl (ICT-)vaardigheden van de toekomst onderontwikkeld blijven, dan laten we banen liggen. De overheid zou bijvoorbeeld eens kunnen nadenken over een landelijke skills-database die toont hoe gevoelig verschillende typen vaardigheden zijn voor vervanging of aanvulling door robots, opdat we beter zicht krijgen op de vaardigheden met een grote kans op relevantie in de arbeidsmarkt van straks. Mogelijk dat een schitterend doelpunt bij de Robocup niet langer aan zou voelen als een tackle van achteren.